

**รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.**

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. จากผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๙๗ วัน ผ่าน ๔ ช่องทาง ดังนี้

- (๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th)
 - (๒) การรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย (www.lawreform.go.th)
 - (๓) การกระจายแบบสอบถาม (Google Forms) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน Line Facebook โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น ๘๒ คน
 - (๔) การรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย Alpha version (www.lawtest.go.th) โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น ๓๒ คน
- นอกจากนั้น ได้รับฟังความคิดเห็นโดยการส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมจำนวน ๕๖ หน่วยงาน สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและคำชี้แจงของสำนักงานฯ ได้ดังต่อไปนี้

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
๑. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ โดยรวม	๑.๑ ทุกหน่วยงานและประชาชนที่ร่วมแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ	-
	๑.๒ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เห็นว่า เนื่องจากประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐและการดำเนินการในรูปแบบดิจิทัลหลายฉบับ ควรดำเนินการให้มีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน	สำนักงานฯ เห็นพ้องด้วย โดยร่างมาตรา ๓ ได้บัญญัติขึ้นเพื่อจัดความซ้ำซ้อนของกฎหมาย รวมถึงร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ก็ได้นำหลักการตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ มาใช้บังคับ
	๑.๓ ประชาชนทั่วไปที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ผ่าน Google Forms และระบบกลาง มีข้อสังเกตว่า กฎหมายนี้ต้องการโครงสร้างพื้นฐานทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพและเสถียรภาพค่อนข้างสูง อยู่บนพื้นฐานของความปลอดภัย การรักษาความลับ ความรวดเร็ว และต้องใส่ใจกับระบบโครงสร้างพื้นฐานและงบประมาณที่จะใช้และการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ความสำเร็จของกฎหมายนี้ขึ้นอยู่กับความพยายามในการเรียนรู้และปรับใช้ของหน่วยงานให้ได้ตามประโยชน์ของนวัตกรรมเทคโนโลยี	สำนักงานฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าว การกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างมาตรา ๑๙ จึงคำนึงถึงความเชี่ยวชาญในหลายด้านประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคนิค ด้านกฎหมาย และด้านการบริหารงานภาครัฐ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
<p>๒. ร่างมาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>	<p>กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร และประชาชนทั่วไปที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ผ่าน Google Forms และระบบกลาง มีข้อสังเกตว่าการกำหนด ๙๐ วันก่อนการใช้บังคับเป็นระยะเวลาที่สั้นไป ไม่เพียงพอต่อการเตรียมการเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย โดยในฝั่งของหน่วยงานรัฐ ต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและงบประมาณ รวมถึงการหาระบบที่เหมาะสมสำหรับการใช้งาน ศึกษาวิธีการใช้งาน ทดลองระบบ และฝึกอบรมบุคลากรในการใช้งาน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฝั่งประชาชนก็ยังคงต้องการการประชาสัมพันธ์และการศึกษาวิธีการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานกำหนด เพื่อให้ยื่นคำร้องและดำเนินการอย่างถูกต้อง</p>	<p>การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในระยะเริ่มต้นไม่จำเป็นต้องใช้ระบบที่มีความซับซ้อน โดยอาจเริ่มจากการอำนวยความสะดวกโดยมีช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ประชาชนสามารถติดต่อกับภาครัฐได้ เช่น การกำหนดอีเมลกลางของหน่วยงานของรัฐ ในการรับส่งข้อมูลและเอกสาร ตลอดจนเว็บไซต์หน่วยงานซึ่งมีอยู่แล้วในปัจจุบัน การกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน จึงเป็นไปเพื่อให้เกิดการเริ่มต้นการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐเพื่อที่จะให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้โดยเร็ว</p>
<p>๓. ร่างมาตรา ๓ การกำหนดให้ไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>๓.๑ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเห็นว่าร่างมาตรา ๓ การกำหนดให้ไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ หรือความชอบด้วยกฎหมายของการปฏิบัติราชการตามร่างพระราชบัญญัติฯ ได้ เนื่องจากการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เดิมมีพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙ และพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของภาครัฐไว้อยู่แต่เดิมแล้ว</p>	<p>วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถเริ่มดำเนินการได้ทุกหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีความพร้อมในการดำเนินการอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน วิธีการที่จะกำหนดจึงต้องสามารถรองรับมาตรฐานการดำเนินการขั้นพื้นฐานด้วยกรณีนี้ จึงจำเป็นต้องกำหนดยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด ๔ ของพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถดำเนินการตามวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะกำหนดต่อไปได้</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	<p>๓.๒ กระทรวงพาณิชย์ เห็นว่า หากจะกำหนดให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทนหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็จำเป็นจะต้องกำหนดเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกประเด็นสำคัญ ตามที่กำหนดในหมวดดังกล่าวด้วย</p>	<p>บทนิยามคำว่า “ขออนุญาต” และ “อนุญาต” ในร่างมาตรา ๕ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ครอบคลุมถึงคำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง การชำระเงิน การประกาศหรือการดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ ในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไม่ประสงค์ให้นำมาใช้ในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากยังมีบางกรณีที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางการให้บริการภาครัฐทางดิจิทัลตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินี้ เช่น มาตรา ๓ (๒) และมาตรา ๙ เป็นต้น</p>
	<p>๓.๓ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เห็นว่า การกำหนดข้อยกเว้นในร่างมาตรา ๓ ไม่ควรกำหนดโดยมติคณะรัฐมนตรี แต่ควรเป็นการกำหนดโดยกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์เท่าเทียมกันหรือสูงกว่า</p>	<p>การกำหนดข้อยกเว้นโดยมติคณะรัฐมนตรีจะมีความยืดหยุ่นและพร้อมนำมาปรับใช้ได้อย่างรวดเร็วเมื่อมีเหตุผลความจำเป็น แต่การกำหนดตายตัวไว้ในกฎหมายหรือกฎกระทรวงต้องใช้ระยะเวลานานในการแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งยังขาดความยืดหยุ่นที่จะปรับเปลี่ยนตามความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีด้วย</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
๔. ร่างมาตรา ๔ ขอบเขตการใช้บังคับร่างพระราชบัญญัติ	สภาพดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย เห็นว่า ร่างมาตรา ๔ แม้จะยกเว้นให้แก่หน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอัยการ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว แต่อย่างไรก็ดี องค์กรในฝ่ายตุลาการหรือศาล ได้เริ่มนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปฏิบัติงานแล้ว ดังนั้น เพื่อการบูรณาการและปฏิรูปประเทศไปสู่ยุคดิจิทัล จึงเห็นสมควรให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนปฏิบัติราชการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจกำหนดเป็นช่วงระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานได้เตรียมความพร้อมและกำหนดระยะเวลาที่จะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ	ร่างพระราชบัญญัตินี้มีได้กำหนดห้ามหรือกระหนาบต่อการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำอยู่ในปัจจุบันของหน่วยงานของรัฐที่ได้รับยกเว้นแต่อย่างไร โดยหน่วยงานเหล่านั้นยังคงปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามเดิมต่อไปได้ เช่น การออกข้อกำหนดของศาล หรือระเบียบขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และเมื่อหน่วยงานใด (ทั้งหน่วยงานหรือเพียงบางหน่วยงานย่อยภายใน) มีความพร้อมที่จะใช้บังคับกฎหมายนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็สามารถเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาตามร่างมาตรา ๔ วรรคสองต่อไปได้ สำหรับหน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้รับยกเว้น จะต้องใช้บังคับมาตรการตามร่างพระราชบัญญัติกับทุกหน่วยในหน่วยงาน ไม่อาจเลือกใช้เฉพาะบางส่วนของร่างฯ หรือเลือกใช้เฉพาะแก่บางหน่วยงานย่อยภายในได้
๕. ร่างมาตรา ๕ บทนิยามศัพท์	สมาคมธนาคารไทย และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เห็นว่า ร่างมาตรา ๕ นิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ไม่เหมือนกับที่นิยามไว้ในพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ อาจทำให้เกิดปัญหาสับสนในการตีความเพื่อปฏิบัติตาม เพราะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน	การกำหนดนิยามในกฎหมายแต่ละฉบับพิจารณาตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาของกฎหมายฉบับนั้น ๆ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
<p>๖. ร่างมาตรา ๖ วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และมาตรฐานข้อมูลที่คณะรัฐมนตรีกำหนดสำหรับการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐ</p>	<p>๖.๑ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เห็นว่าร่างมาตรา ๖ ควรมีคณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงมาตรฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเสนอให้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล</p>	<p>สำนักงานฯ เห็นด้วยว่าการกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างมาตรา ๖ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และได้เพิ่มเติมให้การพิจารณาจัดทำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และมาตรฐานข้อมูลตามร่างมาตรา ๑๙ เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านเทคนิคด้านกฎหมาย และด้านการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งสี่ในร่างมาตรา ๑๙ ก็สามารถเสนอคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดในมาตรา ๗ (๓) ประกอบมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้หากสามารถดำเนินการได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด</p>
	<p>๖.๒ สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกำหนดร่างมาตรฐานร่วมกับภาครัฐ รวมถึงร่วมพิจารณาในรายละเอียด และปรับลดขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์เป็นไปอย่างรวดเร็ว</p>	<p>มาตรา ๑๙ วรรคสอง ได้กำหนดให้การเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และมาตรฐานตามร่างมาตรา ๖ ต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงถึงกัน โดยสามารถใช้อุปกรณ์และข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ทั้งนี้ ในการดำเนินการจัดทำข้อเสนอดังกล่าว หน่วยงานที่มีหน้าที่ก็ยังคงสามารถหารือภาคส่วนต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
<p>๗. ร่างมาตรา ๗ การยื่นคำขอและติดต่อราชการของประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>๗.๑ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีข้อสังเกตว่า อาจเกิดปัญหาในการตีความระหว่างข้อยกเว้นไม่ใช้บังคับกับการจดทะเบียนเกี่ยวกับข้อสงฆ์หรือการจดทะเบียนผู้ที่ขอจดทะเบียนเฉพาะตัว (การสมรส หย่า รับบุตรบุญธรรม) ในร่างมาตรา ๗ และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ เนื่องจากขอบเขตการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของเอกชน และการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานรัฐที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามข้อยกเว้นในร่างพระราชบัญญัตินี้และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ อาจขัดแย้งกัน</p>	<p>กฎหมายแต่ละฉบับมีหลักการและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน จึงกำหนดข้อยกเว้นตามบริบทของกฎหมายนั้น ๆ เมื่อร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่งกำหนดให้บุคคลดำเนินการยื่นคำขอใด ๆ ต่อรัฐได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็ว จึงต้องกำหนดข้อยกเว้นสำหรับกรณีและผู้ประสงค์จะทำนิติกรรมต้องดำเนินการด้วยตนเองต่อหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ทราบความประสงค์ที่แท้จริงจากการแสดงเจตนาที่ชัดแจ้ง โดยกรณีเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับปัจเจกบุคคล แต่สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ซึ่งรับรองผลทางกฎหมายของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กว้างครอบคลุมไปถึงกรณีระหว่างเอกชนด้วยกัน พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดข้อยกเว้นให้กว้างกว่า เพื่อให้ธุรกรรมทางครอบครัวและมรดกทั้งหมดต้องดำเนินการทางกายภาพเท่านั้น เช่น การทำสัญญาเรื่องทรัพย์สินก่อนสมรส การทำพินัยกรรม การตัดมิให้รับมรดก การสละมรดก เป็นต้น</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	<p>๗.๒ สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย เสนอ ๒ ประเด็นว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในการเก็บค่าธรรมเนียมในการขออนุญาต ควรมีอัตราเดียวกับการขออนุญาตในกรณีทั่วไปหรือต่ำกว่า จึงควรระบุส่วนค่าธรรมเนียมให้ชัดเจน - การทำธุรกรรมเกี่ยวกับสิทธิทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ ยังคงมีการดำเนินการที่ล่าช้า ในบางขั้นตอนจึงอาจสามารถนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ เพื่อลดขั้นตอนและเวลาดำเนินการได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าธรรมเนียมเป็นไปตามที่กฎหมายหรือกฎเฉพาะในเรื่องนั้นกำหนด ซึ่งในบางเรื่องแม้ดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์แต่ภาระงานในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่อาจยังคงเหมือนเดิม มิได้ลดลง การแก้ไขอัตราค่าธรรมเนียมให้สอดคล้องกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงการยกเลิกบางรายการจึงต้องพิจารณาในชั้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมายแต่ละฉบับ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ขอนำข้อสังเกตนี้แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ ต่อไป - ร่างพระราชบัญญัตินี้ยกเว้นเพียงกรณีบุคคลยื่นคำขอจดทะเบียนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในเรื่องดังกล่าว ยังคงสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนได้ตามปกติ อนึ่ง กฎหมายเฉพาะที่มีการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ใด ๆ สามารถกำหนดให้จดทะเบียนเรื่องนั้นทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งนี้ ตามข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ท้ายร่างมาตรา ๗ วรรคห้า

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
- การกำหนดบททวาดในกฎหมายกลาง	๗.๓ สำนักงาน ก.พ.ร. เห็นว่า อาจกำหนดให้บทบัญญัติของกฎหมายใดที่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติตามมากขึ้น เนื่องจากกฎหมายของหน่วยงานหลายฉบับอาจยังมีบทบัญญัติซึ่งกำหนดให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๗	การบัญญัติบททวาดให้กฎหมายใดที่ขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้ อาจก่อปัญหาการใช้การตีความกฎหมายในอนาคตได้ เช่น หากมีกฎหมายใหม่ ออกในภายหลัง ซึ่งนิติกรรมหรือธุรกรรมตามกฎหมายนั้น จำเป็นต้องดำเนินการต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น และกฎหมายนั้นบัญญัติว่าใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ จะเกิดปัญหาว่าต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ที่มีบททวาดเช่นว่านั้น หรือกฎหมายดังกล่าวซึ่งตราขึ้นในภายหลัง
๘. ร่างมาตรา ๘ การกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้ขออนุญาตปฏิบัติเพิ่มเติม	๘.๑ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เห็นว่า ร่างมาตรา ๘ การกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้ขออนุญาตปฏิบัติเพิ่มเติม นอกจากจะต้องเป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกแล้ว ควรเพิ่ม “เพื่อป้องกันความเสี่ยง” แก่ผู้ขออนุญาตด้วย เนื่องจากการทำธุรกรรมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน	เห็นด้วยกับการกำหนดกลไกเพื่อป้องกันความเสี่ยงแก่ผู้ขออนุญาต ซึ่งกลไกดังกล่าวเป็นสิ่งที่ภาครัฐสามารถกำหนดในการจัดทำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๘ เพื่อมิให้หน่วยงานสร้างภาระแก่ผู้ขออนุญาตให้ต้องปฏิบัติเพิ่มเติม
	๘.๒ กระทรวงพาณิชย์ เห็นว่า เพื่อป้องกันการกำหนดวิธีการที่แตกต่างกัน ควรมีหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางในการดำเนินการ เพื่อลดภาระของผู้ขออนุญาต	วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างมาตรา ๘ เป็นกรณีเฉพาะสำหรับคำขอเรื่องนั้น เช่น แบบฟอร์มคำขออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนมาตรฐานกลางของวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกรณีตามร่างมาตรา ๖
๙. ร่างมาตรา ๑๐ ผลทางกฎหมายของการยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์	๙.๑ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เห็นว่า ควรมีการกำหนดระดับการให้บริการ (Service Level Agreement : SLA) ไว้ด้วย	การกำหนด SLA สามารถกระทำได้ในขั้นตอนตามร่างมาตรา ๖

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	<p>๙.๒ สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย เห็นว่า กรณีที่ยื่นผิดหน่วยงาน ควรกำหนดระยะเวลาในการแจ้งกลับของเจ้าหน้าที่ให้ประชาชนทราบด้วย</p>	<p>การกำหนดหน้าที่ให้ส่งเรื่องต่อหรือแจ้งกลับกรณียื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ ผิดช่องทาง ซึ่งมีได้กำหนดกำหนดระยะเวลาในการแจ้งกลับของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากกรณีนี้เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเพิ่มเติมที่ไม่ต้องยื่นเอกสารใหม่อีกครั้ง ภารกิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความแตกต่างกันหลายและในบางกรณีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับข้อมูลอาจไม่อยู่ในส่วนงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือไม่สามารถตรวจสอบ inbox ของตนได้นอกจากนี้ ร่างมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งได้กำหนดให้มีการประกาศช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานสำหรับประชาชนติดต่อเพื่อลดโอกาสในการส่งผิดด้วยแล้ว</p>
	<p>๙.๓ สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย เสนอว่า ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐซึ่งรับคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน ตลอดจนวิธีการเข้าถึงข้อมูลในกรณีที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน</p>	<p>ระยะเวลาในการพิจารณาหรือดำเนินการของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ โดยจะเริ่มนับเมื่อคำขอของผู้ยื่นเข้าสู่ระบบของหน่วยงาน</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	๙.๔ กระทรวงพลังงานและกรมวิชาการเกษตร เห็นว่า การดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๐ หากมีการส่งคำขอหรือติดต่อทางอิเล็กทรอนิกส์นอกเวลาราชการ ควรกำหนดให้ถือเอาวันและเวลาราชการที่จะถึงถัดไปเป็นวันที่ได้รับคำขอ	คณะกรรมการพัฒนากฎหมายรับฟังความเห็นของกระทรวงพลังงานและกรมวิชาการเกษตรแล้ว เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว จึงได้เพิ่มหลักการนั้ระยะเวลากรณีคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบนอกเวลาทำการของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ไว้ในร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งแล้ว ทั้งนี้ เพื่อความชัดเจนในสิทธิหน้าที่ ของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาคดีของศาล
๑๐. ประเด็นการพิจารณาอนุญาต (มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒)	<p>๑๐.๑ ประชาชนทั่วไปที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ผ่าน Google Forms และระบบกลาง มีข้อสังเกตว่า วันและเวลาการรับคำขอ ควรเริ่มนับจากวันที่ประชาชนทำธุรกรรมผ่านระบบ หากส่งถึงหน่วยงานช้าไม่ควรถือเป็นความผิดพลาดของผู้ใช้บริการแต่เป็นความผิดพลาดของระบบสื่อสาร การนับจากวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูล จะทำให้ภาระและความผิดพลาดอยู่กับผู้ใช้บริการ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการเข้าระบบล่าช้าหรือไม่ปรับปรุงระบบให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพ</p> <p>๑๐.๒ กระทรวงพาณิชย์ เห็นว่า ร่างมาตรา ๑๒ ควรกำหนดหลักการในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการบันทึกเป็นหลักฐาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าได้มีการแสดงต้นฉบับของสำเนาเอกสารแล้ว และหากมีกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับรองความถูกต้องของสำเนาดังกล่าว ก็สามารถกระทำได้ในฐานะผู้ครอบครองเอกสารฉบับที่มีการบันทึกถึงการแสดงต้นฉบับไว้</p>	<p>กรณีที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการเข้าระบบล่าช้าไม่เป็นเหตุให้การเริ่มนับวันขยายออกไป ส่วนกรณีที่เป็นความผิดพลาดของระบบ แม้จะสร้างภาระด้านระยะเวลาแก่ประชาชน แต่ก็ยังไม่อาจถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูลจากประชาชนแล้ว ในประเด็นนี้ สำนักงานฯ เห็นควรรับเป็นข้อสังเกตไปพิจารณาอีกครั้งในการจัดทำรายละเอียดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อไป</p> <p>ร่างมาตรา ๑๒ กำหนดหลักการเกี่ยวกับหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ส่วนรายละเอียดในทางปฏิบัติ แต่ละหน่วยงานสามารถกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับบริบทของระดับความพร้อมทางเทคโนโลยีและกระบวนการตามหน้าที่ และอำนาจตามกฎหมายในความรับผิดชอบของตนได้</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	๑๐.๓ สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรเพิ่มเรื่องการติดตามสถานะของการยื่นเรื่องต่อหน่วยงานของรัฐได้ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบความคืบหน้าของกระบวนการที่ตนได้ยื่นไป และอาจทำให้กระบวนการพิจารณาของหน่วยงานรัฐเกิดความรวดเร็วขึ้น	ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติหลักการพื้นฐานและมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐต้องดำเนินการได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาระบบให้อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนยิ่งขึ้นต่อไปได้
๑๑. การแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)	<p>๑๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เห็นว่า ควรพิจารณาถึงวิธีการและแนวทางเพิ่มเติมที่ให้เจ้าหน้าที่รัฐตรวจสอบและยืนยันว่าใบอนุญาตที่นำมาแสดงเป็นเอกสารที่แท้จริง เช่น วุฒิการศึกษา และใบประกอบวิชาชีพ</p> <p>๑๑.๒ สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย เห็นว่า การแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ควรมีการออกประกาศกำหนดวิธีการปฏิบัติอย่างชัดเจน และต้องให้ทุกหน่วยงานของรัฐยอมรับและปฏิบัติตาม เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง</p>	<p>ร่างมาตรา ๑๔ กำหนดให้สามารถแสดงใบอนุญาตแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ แทนกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปิดใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย มิใช่ในกรณีการแสดงผลหลักฐานประกอบการติดต่อรับบริการต่าง ๆ ของรัฐ การยื่นเอกสารเท็จหรือการปลอมแปลงเอกสารในกรณีนี้ไม่จำเป็นในรูปแบบใด เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา อนึ่ง การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ ยังคงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒</p> <p>เมื่อผู้อนุญาตเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับใบอนุญาตในช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว การแสดงเอกสารสามารถเปิดใช้งานผ่านช่องทางดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง ได้กำหนดให้สามารถออกกฎกระทรวงกำหนดกรอบแนวทางการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยแล้ว</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	๑๑.๓ ประชาชนทั่วไปที่ร่วมแสดงความเห็น ผ่าน Google Forms และระบบกลาง เห็นด้วยว่า ควรแสดงเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่อย่างไรก็ดี ควรคำนึงถึงความเสี่ยงในการตรวจสอบ ความถูกต้องแท้จริงของเอกสารที่แสดง โดยเฉพาะในมุมมองของประชาชน ควรเป็นการเปิดใน แอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์เฉพาะ และมีการจับเวลาในแต่ละรอบ เพื่อป้องกันการปลอมแปลง เอกสาร และมีแอปพลิเคชันที่เจ้าหน้าที่สามารถสแกนเพื่อตรวจสอบได้ว่าเป็นเอกสารจริง มีรหัส ที่เข้าคู่กัน สำหรับการสแกนแต่ละครั้ง และมีการบันทึกข้อมูลการตรวจสอบ	ร่างมาตรา ๑๓ (๒) ได้กำหนดให้มีการ เปิดเผยข้อมูลใบอนุญาตที่แสดงโดยวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไป รวมทั้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นสามารถ ตรวจสอบทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ แล้ว
๑๒. ร่างมาตรา ๑๕ การติดต่อ หรือส่งเรื่องถึงกันในระหว่าง หน่วยงานของรัฐด้วยกัน	๑๒.๑ กระทรวงการต่างประเทศ และกรุงเทพมหานคร มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๑๕ การติดต่อ หรือส่งเรื่องถึงกันในระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่ง และรับข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารลับ ให้สอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของ ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้วย	การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างหน่วยงานของรัฐ เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว การรับส่งเอกสารลับจึงต้องดำเนินการตาม ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทาง ราชการฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ด้วย นอกจากนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการ ปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว สำนักงานฯ และหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกัน จัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวมทั้งภาคผนวกที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับ การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ด้วยแล้ว

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
	๑๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เห็นว่าควรพิจารณากำหนดให้การที่หน่วยงานของรัฐที่ได้ติดต่อหรือส่งเรื่องผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ขออนุญาตไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ให้ถือว่าผู้ขออนุญาตได้รับเรื่องตามวันและเวลาที่ได้รับเช่นเดียวกัน เพื่อให้การสื่อสารระหว่างหน่วยงานและผู้รับบริการมีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการให้บริการ	กรณีดังกล่าวเป็นไปตามมาตรา ๒๒ ประกอบมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้สำหรับร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง จำเป็นต้องกำหนดผลทางกฎหมายกรณีคำขอเข้าสู่ระบบของหน่วยงานของรัฐเพื่อความชัดเจนในสิทธิหน้าที่ และป้องกันข้อโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้นหากมีการส่งคำขอโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหน่วยงานนั้นมิได้ประกาศกำหนดไว้
๑๓. การประกาศตามร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง ร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๘	กระทรวงพาณิชย์ และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย เห็นว่าการประกาศตามร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง ร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๘ นั้น ควรมีหน่วยงานกลางเพื่อกำหนดแนวทางกลางสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีจำนวนมากถึง ๗,๘๕๐ แห่ง เพื่อให้นำไปปรับใช้ในแนวทางเดียวกัน	การกำหนดแนวทางกลางอาจไม่รองรับความพร้อมที่แตกต่างกันในการดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละหน่วยงาน การจัดทำข้อมูลการอนุญาตและการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนดให้เป็นไปตามแนวทางที่หน่วยงานพิจารณาตามความเหมาะสมกับข้อมูลและการปฏิบัติราชการของตน และเมื่อมีกฎกระทรวงตามร่างมาตรา ๑๓ วรรคสองแล้ว แต่ละหน่วยงานสามารถพิจารณาออกประกาศให้เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าวก็ได้

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	คำชี้แจง
๑๔. อื่น ๆ	๑๔.๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เสนอว่าภารกิจในการประกาศเรื่องในราชกิจจานุเบกษาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประกาศเรื่องในราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีความสอดคล้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงสมควรเพิ่มการประกาศเรื่องในราชกิจจานุเบกษาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วย	คณะกรรมการพัฒนากฎหมายพิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับหลักการดังกล่าว จึงได้เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๘ แล้ว
	๑๔.๒ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร มีข้อสังเกตว่า ควรมีการกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยของระบบและข้อมูลที่หน่วยงานต้องบริหารจัดการไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ด้วย	เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางเทคนิค ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามเทคโนโลยี อาจไม่สมควรกำหนดในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพราะการแก้ไขเพิ่มเติมต้องใช้ระยะเวลานาน
	๑๔.๓ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เสนอว่า ในอนาคตควรมีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการในกรณีต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน เช่น การเก็บรักษาและจัดการข้อมูลส่วนบุคคล การรับส่งข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร รวมถึงการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินการ และวิธีการแก้ไข	แนวทางการดำเนินงานภายในหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานสามารถกำหนดระเบียบหรือคู่มือภายในหน่วยงานได้ตามความเหมาะสมของระบบและกระบวนการงานตน สำหรับรายละเอียดวิธีดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณทางอิเล็กทรอนิกส์ทั่วไปของส่วนราชการ สามารถกำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณได้ ซึ่งในวาระเริ่มแรกนี้ สำนักงานฯ ได้ร่วมกับหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณเพื่อรองรับการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยแล้ว